

Handläggare: Lisbeth Westerlund
Telefon: 08-508 25 016

Till
Socialtjänstnämnden

Sprututbytesverksamhet för injektionsmissbrukare i Stockholms stad i samverkan med Stockholms läns landsting

Svar på remiss av motion 2007:23 från Karin Rågsjö (v) och Jackie Nylander (v)

Förslag till beslut

1. Socialtjänstnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som svar på remissen.
2. Tjänsteutlåtandet överlämnas till kommunstyrelsen

Dag Helin

Eddie Friberg

Sammanfattning

Motionärerna föreslår att kommunfullmäktige beslutar att Stockholms stad tillsammans med Stockholms läns landsting tillsätter en utredning för att förbereda en ansökan till Socialstyrelsen om att få starta sprututbytesverksamhet för injektionsmissbrukare. Förvaltningen bedömer att en gemensam utredning av staden och landstinget skulle kunna öka förutsättningarna att kunna ta ställning till ett eventuellt införande av sprututbytesverksamhet i Stockholm.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har till socialtjänstnämnden för yttrande överlämnat motion 2007:23 om sprututbytesverksamhet för injektionsmissbrukare i Stockholms stad i samverkan med Stockholms läns landsting från Karin Rågsjö (v) och Jackie Nylander (v). Remisstiden går ut den 31 augusti 2007.

Ärendet har även remitterats till stadsdelsnämnderna Skarpnäck, Spånga-Tensta och Södermalm, trafik- och renhållningsnämnden, stadsledningskontoret samt organisationerna Stadsmissionen och Convictus.

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom kansliavdelningen i samarbete med berörda enheter inom förvaltningen.

Motionen i sammanfattning

Sprututbytesverksamhet har funnits i Sverige sedan 1986 och drivits på försök i Lund och Malmö. I juni 2006 beslutade riksdagen efter mycket utredande och långdragna politiska diskussioner att ge möjlighet för hela landet att starta sprututbytesverksamhet för injektionsmissbrukare.

Införande av sprututbytesverksamhet i Stockholms stad i samverkan med landstinget skulle fylla en viktig funktion i de förebyggande insatser som riktar sig till injektionsmissbrukare och skapa bättre möjligheter att nå tunga missbrukare med erbjudanden om olika behandlings- och rehabiliteringsinsatser. Det förutsätter att verksamheten organiseras på ett sådant sätt att den utgör ett integrerat led i missbruksvårdkedjan. Sprututbyte kan också fylla en viktig funktion för att spärra och förhindra smittspridning av både hiv-infektion och hepatit B och C.

En väl fungerande sprututbytesverksamhet kommer inte att stå i strid mot det övergripande målet om ett narkotikafritt samhälle och inte med målen att förhindra nyrekrytering till missbruk och att fler missbrukare ska upphöra med sitt missbruk.

Motionärerna föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande:

Stockholms stad tillsammans med Stockholms läns landsting tillsätter en utredning för att förbereda en ansökan till Socialstyrelsen om att få starta sprututbytesverksamhet för injektionsmissbrukare.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen bedömer att en gemensam utredning av staden och landstinget skulle kunna öka förutsättningarna att kunna ta ställning till ett eventuellt införande av sprututbytesverksamhet i Stockholm.

Frågan om en verksamhet för sprututbyte är kontroversiell och kan å ena sidan ses som ett steg mot en legalisering av narkotikamissbruk i strid mot socialtjänstens mål att verka för ett narkotikafritt samhälle. Å andra sidan kan verksamheten ses som att samhället tar ansvar för att förhindra och förebygga spridning av hiv och hepatit och en ytterligare väg att etablera kontakt med missbrukare. Antalet hiv-fall har ökat under den senaste tiden enligt rapporter från media, men olika intressenter tolkar uppgifterna olika och det finns olika uppfattningar om ökningen främst beror på blodsmitta från sprutor eller om det handlar mer om sexuell överförd smitta. Det finns också olika synpunkter på om försöksverksamheterna har bidragit till att minska smittspridningen eller inte.

Socialtjänstnämnden behandlade den 20 maj 2003 förslag angående sprututbytesverksamhet för narkotikamissbrukare från Mobilisering mot narkotika. Nämnden anförde då bland annat att sprututbytesprogram har stora möjligheter att innebära förbättringar för gruppen kroniska missbrukare med svår problematik och ett långvarigt missbruk bakom sig. Helt avgörande för om ett sprututbytesprogram överhuvudtaget kan övervägas ansåg dock nämnden vara om sprututbytet bara är en del av ett program, där vård och behandling är de centrala delarna. Sprututbyten får inte användas för att ersätta mer resurskrävande insatser. Det är därför viktigt att pröva och kritiskt granska förutsättningarna för ett eventuellt sprututbytesprogram för missbrukare i Stockholm innan ett sådant igångsätts.

Den 27 april 2004 behandlade socialtjänstnämnden en motion om att inte införa sprututbytesprogram från Berthold Gustavsson (m). Nämnden ansåg i sitt svar på motionen inte att samhällets övergripande narkotikapolitiska mål skulle överges med ett strikt reglerat sprututbytesprogram. Snarare skulle verksamheten kunna ge positiva effekter ur ett hälsoperspektiv och med de möjligheter till motivations- och behandlingskontakter som erbjuds. Den 27 april 2004 svarade nämnden också på en remiss av departementspromemorian DS 2004:6 om sprututbytesverksamhet för injektionsmissbrukare. I promemorian lämnades förslag på lagreglering av sprututbytesverksamhet. Förslaget innebar att landstinget, efter tillstånd från Socialstyrelsen får bedriva sprututbytesverksamhet om vissa villkor är uppfyllda. Nämnden anförde i remissvaret att departementspromemorians förslag var helt i linje med den uppfattning som socialtjänstnämnden redovisade den 20 maj 2003 vid behandling av förslag angående sprututbytesverksamhet för narkotikamissbrukare från Mobilisering mot narkotika. Nämnden beslutade därför att departementspromemorians förslag skulle tillstyrkas.

När nu möjligheten att starta sprututbytesverksamhet genom samverkan mellan kommuner och landsting har införts kan det finnas anledning att i samarbete med landstinget utreda förutsättningarna för att införa en sådan verksamhet. Förvaltningen anser att en sådan

utredning bör bedrivas förutsättningslöst och inte ha som mål att förbereda en ansökan om att få starta sprututbytesverksamhet för injektionsmissbrukare.

Sammantaget anser förvaltningen att frågan om sprututbytesverksamhet är svår att ta ställning till. Socialtjänstnämnden har tidigare haft en positiv inställning till en sådan verksamhet. Det är emellertid inte självklart att nämnden står fast vid denna uppfattning idag. Frågan är av en sådan karaktär att det inte finns ett självklart svar på om det är bra att införa verksamheten eller inte. En gemensam utredning av staden och landstinget skulle kunna öka förutsättningarna att kunna ta ställning till ett eventuellt införande av sprututbytesverksamhet i Stockholm.

Bilaga

Motion 2007:23 om sprututbytesverksamhet för injektionsmissbrukare i Stockholms stad i samverkan med Stockholms läns landsting från Karin Rågsjö (v) och Jackie Nylander (v)